

Rudolf Steiner

Interpretarea basmelor

GA 108

O conferință ținută la Berlin în 26 decembrie 1908

Traducere după:

Rudolf Steiner, «Märchendeutungen»

conferință inclusă în

Die Beantwortung von Welt- und Lebensfragen durch

Anthroposophie, GA 108

Traducere de Andrea Dumitrescu

@2025 BIBLIOTECA ANTROPOSOVICĂ pentru prezenta

traducere în limba română

Biblioteca antroposofică: www.spiritualrs.net

Interpretarea basmelor

Berlin, 26 decembrie 1908

Ceea ce urmează să fie prezentat aici astăzi este, în primul rând, un fel de principiu pentru explicarea basmelor și legendelor. Într-un sens mai larg, acest principiu poate fi extins și la lumea miturilor, și vom avea apoi de arătat în câteva cuvinte despre cum poate fi extins. Desigur, nu îmi este posibil într-o oră să vă indic în detaliu cum să fiți mulțumiți pentru copilul de astăzi cu povestirea basmelor sau, când copilul a crescut, cu explicarea basmelor. Astăzi, scopul meu principal este să vă clarific ce ar trebui să știe și ce ar trebui să trăiască în sufletul celui care dorește să povestească și să explice basmele.

Primul lucru pe care trebuie să-l stabilim de la bun început atunci când povestim basme, legende sau mituri, și, de asemenea, atunci când vrem să le explicăm, este că trebuie neapărat să știm mult mai mult decât suntem în stare să spunem, și anume considerabil mai mult. Și a doua chestiune este că în noi trebuie să existe voința de a extrage mijloacele de explicare din înțelepciunea antroposofică. Aceasta nu înseamnă să introducem în basme ceea ce ne vine în minte din antroposofie, ci trebuie să avem voința de a recunoaște înțelepciunea antroposofică ca atare și apoi, pe baza a tot ceea ce am învățat în cadrul modului antroposofic de a vedea lumea, să încercăm să pătrundem basmele cu ea. Nu spun că acest lucru trebuie să meargă bine pentru toată lumea imediat. Dar chiar

dacă la început nimerești complet pe alături, mai târziu vei găsi singur talmăcirea corectă. Acolo unde se construiește pe o bază bună, totul va ieși bine; dar acolo unde nu se construiește pe o bază bună, se va dovedi că se interpretează ca fiind în acele basme tot felul de lucruri care nu sunt acolo. Așadar, aici se va vorbi atât pentru naratori, cât și pentru cei care vor fi instruiți. Trebuie să ne aducem în fața ochilor exemple cât mai sugestive posibil pentru a înțelege despre ce este vorba. Primul basm pe care trebuie să-l tratăm ar putea fi povestit astfel:

Odată s-a petrecut ceva, da, dar unde a fost? Într-adevăr, se poate de asemenea întreba: Dar unde n-a fost? – A fost odată o calfă de croitor. El mai avea doar un bănuț în buzunar, dar aceasta l-a mânat să pornească cu acest bănuț în călătorie prin țară, pentru a-și exersa meșteșugul. Îi era foame și nu și-a putut cumpăra cu acel bănuț decât o supă de lapte. Când supa de lapte era în fața lui, o mulțime de muște au zburat în supă, și când a terminat de mâncat, toată farfuria era acoperită de muște. Atunci a lovit farfuria de câteva ori cu mâna și a numărat câte a omorât, și a numărat o sută. Apoi a luat o tăbliță de scris de la hangiu și a scris pe ea: A ucis o sută dintr-o lovitură! – Și cu această tăbliță atârându-i de gât, a plecat mai departe. A trecut pe lângă un castel regal. Regele se uita în jos și a văzut pe cineva care avea ceva scris pe spate. A trimis slujitorul să vadă ce scria. Slujitorul a mers și a văzut: „A omorât o sută dintr-o lovitură!” – și i-a spus regelui. „Stai!” – și a spus regele – „acesta este unul de care am nevoie” –, și l-a trimis jos să-l aducă. „Te pot folosi!” – i-a spus regele. „Vrei să intri în slujba mea?” – „Da” – a spus el –, „voi intra cu plăcere în slujba voastră, dacă îmi dați o simbrie corespunzătoare, pe care am să v-o spun mai târziu.” –

„Da” – a spus regele –, „te voi răsplăti foarte bine dacă îți ții promisiunea. De aceea, vei mânca și vei bea bine, cât timp dorești. Apoi însă trebuie să îmi faci și un serviciu care corespunde puterii tale. În țara mea vine în fiecare an o întregă ceată de urși, și provoacă pagube groaznice. Sunt atât de puternici încât niciun om nu îi poate omorî. Cu siguranță tu vei putea face acest lucru, dacă îți ții promisiunea de pe tablă.” – Atunci calfa a spus: „Sigur, voi face asta; dar până vin urșii, trebuie să cer să mănânc și să beau cât vreau.” – Întrucât calfa de croitor și-a spus: „Dacă nu pot ucide urșii, dacă mă omoară ei pe mine, atunci măcar voi fi mâncat și băut bine pentru o vreme.” Și aceasta a continuat un timp. Când a venit momentul ca urșii să apară din nou, a pregătit următoarele: A mers în bucătărie și a așezat acolo o placă. A lăsat poarta larg deschisă; pe placă a pus tot felul de lucruri pe care urșii sunt foarte dornici să le mănânce și să le bea, miere și așa mai departe. Apoi el s-a ascuns. Urșii au venit, au mâncat și au băut până nu au mai putut și zăceau lungiți acolo. Atunci el i-a tăiat capul fiecărui urs și în acest fel a ucis urșii. Când regele a văzut, l-a întrebat: „Bine dar cum ai făcut asta?” – Și calfa a spus: „I-am făcut pur și simplu pe urși să sară peste sabie și atunci le-am tăiat fiecăruia capul!” – Regele era foarte credul și a spus: „Dacă ai făcut acest lucru, atunci poți să-mi mai faci un serviciu și mai mare. În țara noastră vin în fiecare an uriași mari și puternici. Nimeni nu îi poate ucide sau alunga; poate poți să o faci tu?” – Croitorul a spus: „Da, o voi face, dacă îmi dați după aceea pe fiica voastră ca soție.” – Regele era foarte dornic să fie izgoniți uriașii și a promis, iar croitorul a dus-o iarăși foarte bine.

Când a venit timpul ca uriașii să apară din nou, și-a luat cu el tot felul de lucruri, ce mănâncă și beau uriașii cu plăcere, și s-a dus la uriași. Dar pe drum și-a luat pe lângă toate celelalte și o bucată de brânză și o ciocârlie și a ajuns la uriași cu toate lucrurile sale și cu bucată de brânză și ciocârlia. Uriașii au spus: „Suntem din nou aici pentru a ne lupta cu cel mai puternic; nimeni nu ne-a învins încă!” – Atunci calfa a spus: „Ei bine, atunci vreau să mă lupt eu cu voi!” – „Asta va fi rău pentru tine!” – a spus un uriaș. Atunci croitorul a spus: „Arată-ți puterea și ce poți face!” – Atunci uriașul a luat o piatră și a zdrobit-o între degete. Apoi a luat un arc și o săgeată și a tras săgeata în aer astfel încât ea a căzut abia după mult timp. – „Atunci să vedeți puterea mea! Dacă vreți să vă luptați cu mine, trebuie să veniți cu altceva.” – a spus croitorul. Și a luat o piatră mică și a acoperit-o pe ascuns cu puțină brânză, și când a apăsat cu degetele, brânza a țâșnit. Atunci i-a spus uriașului: „Eu pot să storc apă din piatră, și acest lucru tu nu-l poți face!” – Aceasta a făcut o impresie puternică asupra uriașului, că celălalt putea face ceva ce el nu putea. Apoi croitorul a luat și el un arc și o săgeată, dar în timp ce trăgea, a lăsat ciocârlia să zboare neobservată; ea nu s-a mai întors. Atunci i-a zis uriașului: „Săgeata ta a căzut înapoi, dar eu am tras atât de sus încât nu mai cade deloc!” – Uriașii au fost surprinși că există cineva mai puternic decât ei și i-au spus: Nu vrei să devii tovarășul nostru? – El a fost de acord. Era mic, ce-i drept, dar era totuși un bun adaos. Așa că l-au luat în tovărășia lor și a rămas o vreme cu ei. Dar era revoltător pentru ei că exista cineva mai puternic decât ei înșiși, și pe când el stătea odată treaz în pat, a auzit cum ei au decis să-l omoare.

Atunci și-a luat măsurile de precauție. A pregătit o masă copioasă din lucrurile pe care le adusese cu el. Uriașii au mâncat și au băut până n-au mai putut și până nu mai știau de ei. Dar și-au amintit să-l omoare. El însă luase o vezică de porc pe care o umpluse cu sânge și o legase pe cap și se culcase cu ea în pat. Uriașul care fusese desemnat să-l omoare a venit și a înjunghiat în ea – și când sângele a început să curgă, uriașii au fost foarte mulțumiți, pentru că acum scăpaseră de el. Și s-au culcat și au adormit. Atunci croitorul s-a ridicat din pat și i-a ucis pe uriașii adormiți, unul câte unul. Apoi a mers la rege și i-a povestit cum a omorât uriaș după uriaș.

Regele și-a ținut cuvântul și i-a dat fiica de soție, iar croitorul s-a căsătorit cu fiica regelui. Regele s-a minunat foarte tare de puterea ginerelui său. Dar nici regele, nici fiica nu știau cine era de fapt omul care călătorise până acolo, dacă era un croitor sau un fiu de rege? La acea vreme ei nu știau. Dacă nu au aflat de atunci, nu știu nici astăzi.

Acesta este unul dintre basmele pe care vrem să le analizăm în principiu. Dar înainte de a intra în detalii, vrem să prezentăm un altul alături de acesta. Pentru că, dacă citiți basme, oriunde doriți, la orice popor doriți și din orice perioadă doriți, basme care sunt basme autentice, se va dovedi întotdeauna că un anumit fond de idei pulsează în toate basmele. Vă fac deja atenți că aici că am întâlnit uriași care sunt învinși prin șiretenie. Și acum faceți un salt prin milenii și gândiți-vă la legenda lui Ulise și la uriașul Polifem. Dar vrem să prezentăm un alt basm alături de această prim basm.

Odată s-a petrecut ceva, dar unde a fost? Într-adevăr, unde nu s-a întâmplat de fapt? Era un rege care era atât de apreciat

de poporul său încât auzea mereu în jurul lui dorința ca el să-și ia o soție care să fie la fel de bună și nobilă ca el. Îi era greu să găsească pe cineva despre care să poată crede că este așa de potrivită cum își dorea el pentru poporul său. Dar avea un vechi prieten, un pădurar sărac, care trăia simplu și mulțumit în pădure, dar care era foarte înțelept. Ar fi putut deveni bogat cu ușurință, pentru că regele i-ar fi dat cu plăcere orice. Dar pădurarul dorea să rămână sărac și să-și păstreze înțelepciunea. Atunci regele a mers la prietenul său, pădurarul, și i-a cerut sfatul. Acesta i-a dat o ramură de rozmarin și i-a spus: „Păstrează-o, iar fata în fața căreia se va înclina” – să ne gândim aici la motivul baghetei magice – „aceasta este fata cu care trebuie să te căsătorești!” – Așa că a doua zi, regele a chemat un număr mare de fete. A răspândit o mulțime de perle în fața fetelor și a scris numele fiecăreia cu perle pe masă. Apoi a anunțat că fata în fața căreia se va înclina ramura va deveni soția lui; celelalte vor primi doar perlele. Apoi a mers împrejur cu ramura de rozmarin – dar aceasta nu s-a mișcat, nu s-a înclinat în fața niciuneia. Fetele și-au primit perlele și au fost trimise acasă. În a doua zi s-a făcut același lucru, dar din nou ramura nu s-a mișcat, și în a treia zi, tot așa. În noaptea următoare, regele dormea și a auzit ceva ciocnind la fereastra sa. S-a dovedit a fi o păsăruică de aur. Aceasta i-a spus: „Tu nu știi, dar mi-ai făcut de două ori un mare serviciu. Vreau să-ți fac și eu un serviciu. Când va veni dimineața, ridică-te, ia ramura de rozmarin și urmează-mă. Te voi conduce într-un loc unde vei găsi un cal. Acesta are înfiptă în trupul său o săgeată de argint. Trebuie să scoți săgeata din cal. Apoi el te poate duce acolo unde îți vei găsi soția!” – A doua zi dimineață, regele a ieșit și a urmat

păsăruica de aur. În cele din urmă au ajuns la un cal, care era plăpând și bolnav și a spus: „O zgripturoaică mi-a tras o săgeată în trup.” – Regele a tras afară săgeata din cal, și în acel moment animalul plăpând s-a transformat într-un cal minunat și neînfricat. Regele a încălecat pe cal, ramura de rozmarin s-a mișcat în fața calului, iar păsăruica de aur a zburat înainte, conducând regele pe calul său magic. În cele din urmă au ajuns la un castel de sticlă. Acolo deja de departe au auzit bâzâit și bâzâit și bâzâit, și când au intrat, regele, ramura de rozmarin și păsăruica de aur, regele a putut vedea un alt rege stând acolo, care era în întregime din sticlă, și în stomacul acestui rege de sticlă era o muscă-albastră mare. Aceasta era cea care bâzâia așa de tare și care lovea îngrozitor de tare stomacul regelui încercând să-și croiască drum din interior spre exterior. Regele l-a întrebat pe regele de sticlă ce era aceasta de fapt? „Ei, bine” – a spus acesta – „uită-te doar la canapea; acolo stă regina mea în rochia de mătase roz, și secretul despre care este vorba îl vei putea vedea imediat. Pentru că acum tocmai a fost ruptă de gardul de spini pânza de păianjen care era țesută în jurul reginei, și în curând va fi complet ruptă. Când nu va mai fi deloc, când va fi dispărut complet, atunci vine un păianjen rău și țese din nou o pânză în jurul reginei, și în timp ce eu sunt prefăcut prin vrajă aici într-un trup de sticlă, soția mea este învăluită în pânză de păianjen. Așa suntem închiși aici de multe sute de ani, până când vom fi salvați.”

Într-adevăr, s-a dovedit că a apărut un păianjen rău și a învăluit regina într-o pânză de păianjen. Dar când păianjenul a început să lucreze, a venit și calul magic și a vrut să omoare păianjenul. Tocmai când era gata să-și pună piciorul pe

păianjen, musca bâzâitoare a reușit să iasă și voia să vină în ajutorul păianjenului. Dar calul magic i-a omorât pe amândoi. În acel moment, regele care era din sticlă, s-a transformat într-un rege complet uman, gardul de spini s-a transformat într-o fată drăguță, regina a fost eliberată din pânza de păianjen, iar regele de sticlă a povestit cum s-a întâmplat totul.

Pe când era rege, a trebuit să sufere din cauza hărțuirii persistente din partea unei zgripturoaice rea care locuia la marginea domeniului său, în pădure. Zgripturoaica dorea ca el să se căsătorească cu fiica ei. Dar, deoarece el și-a luat soția dintr-un castel magic vecin, ea a jurat să se răzbune pe el. L-a transformat pe el într-un rege de sticlă, iar pe fiica ei într-o muscă-albastră care îi rodea stomacul. Regina a fost chinuită prin faptul că zgripturoaica însăși s-a transformat într-un păianjen rău și învăluia regina într-o pânză de păianjen. Slujnica a fost transformată într-un gard de spini, iar calul pe care și-l luase regele a fost rănit de zgripturoaica rea și a avut apoi acea săgeată în trupul său. Acum totul s-a rezolvat prin faptul că a fost eliberat calul magic și astfel au fost eliberați ceilalți.

Atunci regele l-a întrebat pe fostul rege de sticlă transformat unde ar putea găsi o soție care să fie potrivită pentru el. Acesta i-a arătat drumul spre castelul magic învecinat. Păsăruica de aur a zburat din nou înainte, și când au ajuns acolo, au găsit un crin. Ramura de rozmarin s-a îndreptat direct spre crin și s-a înclinat în fața lui. În acel moment, crinul s-a transformat într-o fată frumoasă, care fusese și ea preschimbată prin vrajă; pentru că regina castelului vecin era sora ei. Acum, prin ceea ce se întâmplase, a fost și ea eliberată. Regele a luat-o cu el acasă. Au

făcut nuntă și au trăit într-un mod extrem de fericit pentru ei înșiși și pentru poporul lor. Au trăit mult, mult timp. Nu se știe, dacă nu au dispărut sau nu au murit de atunci, atunci trebuie de fapt să mai trăiască și acum.

Acum avem în fața noastră un alt basm, care conține alte elemente. Primul lucru pe care trebuie să îl facem, dacă vrem să înțelegem conținutul basmelor sau legendelor autentice, este să ne dezobișnuim să le considerăm a fi o creație născută din fantezia populară. Nu sunt niciodată așa. Primul punct de plecare pentru apariția basmelor se află în toate basmele adevărate în vremuri străvechi, în vremurile în care pentru toți oamenii care nu ajunseseră încă la deplina dezvoltare pentru cultura bazată pe rațiune, exista un anumit grad mai mare sau mai mic de clarvedere, care rămăsese ca un rest al unei clarvederi originare. Oamenii care au păstrat încă multă vreme o astfel de clarvedere, aveau stări intermediare între somn și veghe. Și când astfel de oameni, care aveau o astfel de rămășiță a vechii clarvederi, se aflau în astfel de stări intermediare, realmente trăiau experiența lumii spirituale, lumea spirituală în cele mai diverse forme. Nu era ceea ce este un vis de astăzi. Un vis de astăzi este pentru majoritatea oamenilor, nu pentru toți, deja ceva haotic. În acele vremuri străvechi, oamenii trăiau cu această veche clarvedere ceva foarte regulat, și anume atât de regulat încât experiențele diferiților oameni erau aceleași sau cel puțin similare în caracterul lor.

Ce se întâmpla de fapt cu oamenii în astfel de stări intermediare între veghe și somn? Când oamenii sunt în trupul lor fizic, percep lumea din jurul lor așa cum o pot vedea cu organele fizice de percepție. Dar dincolo de aceasta este lumea

spirituală. În aceste stări intermediare, era ca și cum un văl ar fi fost tras de pe oameni, și anume vălul lumii fizice, și devenea vizibilă lumea spirituală. Și tot ceea ce era în lumea spirituală se afla într-o anumită relație cu ceea ce era în lăuntrul oamenilor. Este așa cum este în lumea fizică: nu poți vedea culorile cu urechea și nu poți auzi sunetele cu ochii; ceea ce este în exterior este în concordanță cu ceea ce este în interior. Așadar, simțurile exterioare tac în astfel de stări intermediare, dar ceea ce era în interior, în sufletesc, devenea activ. Și așa cum ochiul și urechea intră în relațiile lor cu mediul înconjurător, tot așa, în aceste stări intermediare, părțile individuale ale trupului astral uman intrau în relațiile lor cu mediul înconjurător. Când simțurile exterioare tac, sufletul prinde viață.

Avem, în primul rând, trei membre ale sufletului: sufletul senzației, sufletul rațiunii și sufletul conștiinței. Așa cum ochiul și urechea au relațiile lor diferite cu lumea înconjurătoare, la fel aceste trei membre ale sufletului uman au relațiile lor cu totul specifice cu lumea înconjurătoare. În acest fel, pentru om, în astfel de stări intermediare, devine perceptibilă o parte sau alta a ambianței spirituale, în funcție de faptul că o parte sau alta a sufletului este îndreptată spre ambianța spirituală. Să presupunem că sufletul senzației este orientat în special spre ambianța spirituală. Atunci omul vede toate acele entități spirituale din jurul său care sunt într-o legătură intimă cu forțele obișnuite ale naturii, care ce trăiește, ca să spunem așa, în elementele naturii. El nu vede însuși jocul forțelor naturii, dar vede ceea ce trăiește în jocul forțelor naturii, în vânt și vreme și în celelalte fenomene ale naturii. Ființele care se exprimă acolo, omul le vede prin sufletul său al senzației. Și când sufletul

senzației este în special activ, este exact ca și cum omul ar trăi în timpul în care nu putea încă folosi sufletul rațiunii și nici sufletul conștiinței. Omul este atunci transpus în trecut și vede mediul înconjurător așa cum îl vedea în vremurile vechi, pe când nu știa încă ce să facă cu sufletul rațiunii și cu sufletul conștiinței.

Dar în acele vremuri străvechi, el însuși era încă într-o legătură strânsă cu forțele naturii. El însuși era încă cufundat în toate forțele naturii. Era o ființă formată doar din trup fizic, trup eteric, trup astral și suflet al senzației. Așa popula el lumea. Atunci el putea face același lucru pe care îl pot face acum acele ființe din jurul său care trăiesc în forțele naturale inferioare. Ele îi apar ca expresia a ceea ce a fost el cândva, când oamenii erau astfel încât puteau doborî copaci în furtuni puternice, puteau controla vremea, ceața și ploaia. Așa îi apar ființele din jurul său, precum a fost el însuși cândva în trecut, când era uriaș de puternic, pentru că încă nu se îndepărtase de forțele naturii. Figurile care îi apar – erau de fapt imaginile propriei sale forme – îi apar ca oameni cu o putere uriașă. Aceștia sunt „uriașii”. Omul vede în astfel de stări intermediare uriașii ca figuri reale, și ei reprezintă pentru el un anumit tip de entități: oameni cu o forță uriașă. Dar uriașii sunt proști, pentru că vin dintr-o perioadă în care nu puteau încă folosi sufletul rațiunii. Sunt puternici și proști.

Să luăm acum ceea ce sufletul rațiunii poate vedea în astfel de stări intermediare. El poate vedea acolo unde lucrurile sunt deja modelate după o anumită înțelepciune, nu doar prin simplă forță ca la uriași. Prin ceea ce este sufletul rațiunii, omul vede, atunci când trăiește în acest suflet al rațiunii, entități în jurul

său, figuri care aduc înțelepciune în toate, care aranjează totul cu înțelepciune. În timp ce vede uriașii de obicei ca fiind bărbați, vede figurile sufletului rațiunii ca fiind entități feminine modelatoare, care aduc înțelepciune în lucruri, în unduirea lumii. Acestea sunt „femeile înțelepte”, care stau în spatele lucrurilor, care sunt formatoare, care modelează totul. El vede iarăși în această figură propria sa formă, pe când nu avea încă un suflet al conștiinței, dar avea deja un suflet al rațiunii. Aceste ființe conduc cu înțelepciune în spatele lucrurilor. Și pentru că se simte strâns înrudit cu ele, omul simte foarte des, atunci când se află într-o astfel de stare intermediară: Ceea ce văd acolo ca fiind ființele feminine înțelepte este ceva ce îmi este de fapt înrudit. De aceea vedem că în basme apare foarte des termenul „soră” atunci când apar aceste entități feminine.

Acum, când omul se află într-o astfel de stare de conștiință, mai există ceva ce trăiește în sufletul său, ceva ce poate fi de fapt înțeles doar în mod foarte intim. Când omul este transpus într-o astfel de stare sufletească este îndepărtat de percepția fizică obișnuită. Acum își spune: „Da, ceea ce văd aici este de fapt conținut în ceea ce văd în timpul zilei, ceea ce în timpul zilei îi este clar sufletului meu al rațiunii; dar când văd aceasta în timpul zilei, atunci este exact invers.” – Când în starea intermediară omul își amintește de impresiile din timpul zilei, acestea îi apar ca opusul a ceea ce simte în timpul zilei când își amintește de stările intermediare, de diferitele forme fugare ale sistemului său astral. Acum, când își amintește de impresiile din timpul zilei, este ca și cum ceea ce sunt de fapt formele eterice fine din spatele realității obișnuite se prezintă în forme rigide. De aceea, obiectele din timpul zilei îi apar omului ca și cum ele

conțin în ele ceea ce este esența lor aflată sub puterea unei vrăji. Oriunde apar figuri fermecate, fie că sunt prefăcute prin vrajă în plante sau în altceva, acestea au luat naștere în acest fel: Omul vede conținutul unei ființe înțelepte care se află în spatele apariției fizice și își amintește: „Da, în timpul zilei este doar o plantă, și este separată de sufletul meu al rațiunii, astfel încât eu de fapt nu pot ajunge la ea în timpul zilei.” – Când omul simte această înstrăinare între obiectele din timpul zilei și ceea ce se află în spatele lor, de exemplu, obiectul din timpul zilei al crinului și ceea ce se află în spatele lui, forma care este înrudită cu sufletul său al rațiunii, atunci dorința de a-și uni sufletul rațiunii cu ceea ce se află în spatele obiectului din timpul zilei o simte ca o „căsătorie”, ca o contopire a formei nocturne cu forma diurnă.

Ceea ce este sufletul conștiinței a apărut în om într-o perioadă în care el se îndepărtase deja foarte mult de forțele naturii, când el deja, ca să spunem așa, nu mai putea să vadă deloc în spate tainele existenței. Ceea ce poate sufletul conștiinței este foarte, foarte departe de acele forțe puternice pe care le-am descris mai devreme. Dibăcia, să știi să obții ce vrei prin iscusință sau șiretlicuri, este capacitatea sufletului conștiinței, dar este departe de putere, de o mare forță. Cu sufletul conștiinței vedem acele entități spirituale care au rămas la stadiul în care omul avea doar învelișul Eului. Pe aceste entități le vede omul trăind acolo; ele nu pot face multe, forțele lor sunt mici. Și deoarece omul vede în imagini formele potrivit naturii lor interioare, ele apar ca „pitici”. Așa încât, în astfel de perioade intermediare, prin faptul că omul este liber de percepția senzorială, întregul tărâm care se află în spatele

percepției senzoriale se populează cu astfel de figuri. Când omul simte, în momentele sale oarecum mai înalte, că are această relație cu lumea spirituală, atunci evenimentele exterioare ale vieții îi apar, așa cum și sunt ele de fapt în realitate, ca o expresie a acestor întregi relații cu lumea spirituală. Și când omul este deosebit de perspicace, dibaci în viață, când nu privește viața doar într-un mod sec și prozaic, ci își deslușește relațiile vieții cu realitatea spirituală, în special în astfel de stări în care oamenii mai pot ști ceva despre realitatea spirituală, atunci i se poate întâmpla următorul lucru.

Să presupunem că este un om care chibzuieste și observă că anumite persoane sunt deștepte și, prin tot felul de dibăcii, înving forțele brute care altfel domnesc în viața umană. Atunci omul își spune: „Ceea ce se întâmplă de fapt în viață, acolo unde ceea ce este înfiripat prin dibăcie învinge forțele brute, aceasta este mulțumită acelor puteri care stau în spatele nostru, cu care suntem înrudiți și care fac ca în noi înșine să devină conștientă o forță care, prin inteligență, învinge forțele brute, pe care noi înșine încă le aveam în noi pe când eram la stadiul uriașilor.” – Și evenimentele din interiorul omului îi apar ca imagini în oglindă ale evenimentelor exterioare ale lumii care s-au petrecut în urmă în timp, dar care sunt încă perceptibile în lumea spirituală. În lumea spirituală se reflectă luptele acelor entități care sunt mai slabe în ceea ce privește forța corporală, dar care în schimb au devenit mai puternice în ceea ce privește forța spirituală. Oriunde, în basme, apare înfrângerea forțelor brute sau a uriașilor, acolo există la bază percepția dintr-o astfel de stare intermediară. Omul vrea să se lămurească asupra lui însuși. Lumea spirituală i-a dispărut, dar își spune: „Mă pot

lumina atunci când mă aflu într-o astfel de stare intermediară. Atunci voi deveni atât de înțelept încât inteligența și dibăcia vor repurta victoria asupra forțele brute!” – Și atunci apar puterile care există de fapt în lumea spirituală și care corespund forțelor noastre de inteligență. Acestea apar și acționează și îl lămuresc pe om despre ceea ce se întâmplă în lumea spirituală.

Apoi omul povestește ceea ce s-a întâmplat în lumea spirituală și trebuie să o povestească astfel încât spune: „Ceea ce am văzut și povestesc s-a întâmplat odată; dar se întâmplă de fapt tot timpul în spatele lumii sensibile, în lumea spirituală, unde sunt alte condiții de viață.” – Se poate ca de fiecare dată când persoana respectivă a văzut aceasta într-o astfel de stare, acest eveniment să fi pierit deja, iar condițiile în care o astfel de acțiune se poate desfășura să fi trecut deja. Dar poate să fie încă acolo. Depinde dacă undeva apare cineva într-o stare intermediară care observă evenimentul. Nu este nici aici, nici acolo, ci peste tot unde este cineva care poate observa aceasta. De aceea, fiecare basm care este stilistic corect trebuie să înceapă cu: „Odată s-a întâmplat ceva – dar unde a fost? Într-adevăr, unde nu a fost de fapt?”

Acesta este începutul corect al unui basm. Și fiecare basm trebuie să se încheie cu: „Am văzut aceasta odată; și dacă ceea ce s-a petrecut în lumea spirituală nu a murit, atunci trăiește și astăzi.”

Exact în acest stil trebuie să fie povestit fiecare basm. Se evocă sentimentul corect despre ceea ce se povestește, dacă se începe și se încheie întotdeauna în acest fel.

Să presupunem că cineva, ca regele nostru din al doilea basm, caută o soție. El caută o ființă care să îi reproducă cât mai

exact în lumea umană ceea ce omul poate găsi ca arhetip al său în lumea spirituală, ceea ce poate fi găsit prin conducerea înțeleaptă a acelor puteri care pot fi percepute prin sufletul rațiunii. În viața exterioară, acest lucru nu poate fi găsit. De aceea, el trebuie să supună omul exterior omului mai intim. Pe plan fizic, omul este supus erorii. De aceea, trebuie să lase să conducă forțele mai profunde dacă vrea să găsească așa ceva. El poate face acest lucru dacă se transpune, chiar și astăzi, în acea stare intermediară și intră în relație cu forțele care acționează acolo. Dar acești oameni, care sunt purtătorii acestor forțe, trăiesc retrași, unde nu sunt abătuți de la drumul lor prin marile circumstanțe ale vieții. De aceea, regele trebuie să meargă la prietenul său, la pustnicul care trăiește sărac și singur, dar care cunoaște taina forțelor care îl leagă pe om de lumea spirituală și care îi poate da ramura de rozmarin. Și regele nu poate găsi prin niciun fel de aranjamente exterioare ceea ce poate fi decis doar pe baza arhetipurilor sale din lumea spirituală. De aceea, el visează mai întâi că vine micuța pasăre de aur și el rămâne și mai departe într-un fel de stare de veghe-vis. Și atunci, cu ajutorul acelei tactilități clare, acea capacitate de a pipăi cu gândirea, pe care o ai când ești în lumea spirituală, trece prin toate cele pe care vi le-am arătat. El ajunge treptat ca în acele forțe care se opun purității și măreției umane, să descopere ceea ce s-a păstrat până în zilele noastre, această posibilitate existentă în om de a fi în mod autentic fericit. Nu-l poate duce acolo niciuna din forțele care sunt astăzi legate de lumea fizică, ci doar o astfel de forță care îi apare atunci când sufletul rațiunii sau, forța interioară sufletească în general, se îndreaptă spre lumea spirituală. Aceasta îi apare în imagine, aici ca fiind calul

magic. Dar acest cal în lumea fizică este doar imaginea creată de umbra spiritualului care se află în spatele lui. Forțele sufletești vătămătoare care se află în lumea fizică, aceste forțe care sunt întrupate în lumea fizică, au înfipt săgeata în trupul calului. Dar în momentul în care aceste forțe sunt scoase afară, când este eliberat de ele, devine activă forța care îl face pe rege să judece situațiile astfel încât, dacă nu se uită doar la exterior, să poată găsi ceea ce este potrivit pentru el. Cu rațiunea obișnuită, ar putea merge departe prin lume, ar găsi oameni ici și acolo, dar soția pe care o caută, el ar trece pe lângă ea; întrucât condițiile, care intră aici în considerare, care lucrează împotriva, rațiunea obișnuită nu le înțelege deloc. Deoarece s-au păstrat condițiile anterioare.

Condițiile pe care le caută sunt acolo, dar deformat de lumea fizică exterioară, unde lucrurile în general apar preschimbate. În lumea fizică nu avem forțele în adevărul lor. Dar în regele de sticlă transformat îi apare în adevărata sa formă acea personalitate care îi poate indica unde să-și caute soția. Tocmai prin forțele potrivnice ale lumii exterioare a fost el preschimbat. Și aceste forțe se manifestă prin ceea ce îl încâlcește complet pe om în condițiile lumii exterioare. Regele de sticlă este inițial complet încâlcit în condițiile lumii exterioare. Acest lucru l-a făcut lăuntric diferit față de cum ar putea fi de fapt. Omul are în karma sa lucruri care sunt de fapt precum o faptă greșită, reprobabilă, care îl incomodează, ca o muscă-albastră rea bâzâitoare. Toate acestea care în realitate se află la bază sunt arătate în imagine. Trebuie să ne reprezentăm întreaga situație: cum prin forțele devenite active în rege ar putea fi găsit ceea ce se află în spatele a ceea ce se înfățișează

fizic. Dacă forțele sufletești sunt stârnite în el și dacă el le călăuzește corect, atunci regele găsește ceea ce forțele fizice exterioare îi maschează: „soția”.

Un eveniment exterior care are loc, să zicem încercarea de a găsi o soție, este prezentat, dar nu se desfășoară în condițiile obișnuite, ci în condițiile în care cineva se întâlnește cu un astfel de ghid sufletesc, cum este pustnicul pentru rege, care trezește în el forțe mai profunde. Prin aceasta, omul este condus către forțele prin care tot ceea ce este în lumea fizică apare pentru o vreme ca fiind neadevărat, și de care el are nevoie pentru a-i fi posibil să vadă adevărul. Așa vedem cum, deși la bază stau condițiile exterioare, sunt prezente și alte stări de conștiență care suscită o vedere reală.

Așa poate fi tălmăcit în esență fiecare basm; dar trebuie tălmăcit pornind de la realitatea spirituală care stă în spatele întregii lumi a basmelor, și tot ceea ce apare într-un basm, inclusiv ca amănunte, încetul cu încetul poate fi găsit și tălmăcit. De exemplu, acea legătură tainică care există între forțele perceptivă vii și forțele tainice ale vieții, poate deveni vizibilă atunci când privești în interior. Se simbolizează minunat în contactul păsăruicii de aur cu crinul. În crin există într-adevăr forțe spirituale latente mai fine, mai înalte, dar trebuie mai întâi să fie atinse de păsăruica de aur; abia atunci sunt prezente.

Astfel, la baza lumii basmelor se află credința întemeiată că tot ceea ce avem în jurul nostru este realitatea spirituală aflată sub puterea unei vrăji și că omul ajunge la adevăr atunci când scoate din nou de sub puterea vrăjii lumea spirituală care a fost vrăjită. Desigur, trebuie să fim conștienți că un basm este inițial redarea unui eveniment astral, dar că acesta a fost povestit mai

departe; iar oamenii au un astfel de talent de a schimba unele elemente. În momentul în care culegi basmele din gura poporului, ai într-adevăr rămășițele unei imagini vechi văzute astral, dar se poate ca unele elemente să fie modificate; și atunci tălmaciul poate face foarte ușor greșeala de a tălmăci într-un mod deosebit de ingenios aceste elemente adăugate; în timp ce în interpretarea corectă a basmelor trebuie să accepți că trebuie să mergi înapoi la forma originală și să o cunoști. Totul corespunde unor astfel de experiențe astrale.

Astfel, poate apărea întrebarea: Avea oare omul dintr-o perioadă anterioară, care este așadar constatată în experiențele spirituale ale stărilor intermediare, o astfel de formă ca astăzi? Nu, nu avea. Omul a trecut prin forme complet diferite și abia ulterior s-a dezvoltat până la forma actuală. Dar și ceea ce omul a depășit, ceea ce a scos afară din el însuși, apare într-o formă exterioară foarte definită. Omul a trebuit, pentru a se înstrăina de puterea sa uriașă, să scoată afară din el însuși formele uriașilor, să le depășească, să-și rafineze forțele și să le ridice la nivelul sufletului rațiunii și al sufletului conștienței. Există și acum ființe care au rămas la nivelul forțelor brute. Pretutindeni, unde omului îi apare ceva ca fiind rău, imoral, care ar trebui depășit, dar care a rămas pe planul astral, acest lucru apare ca „dragoni” și altele asemenea, care nu sunt altceva decât forme grotești, transformate de atunci în lumea spirituală, a ceea ce omul a trebuit să transforme și să elimine din el însuși. Și aici, de asemenea, trebuie să fim iarăși conștienți că acest lucru corespunde unei realități foarte precise.

Acum, la final, aș dori să vă spun un alt basm, pe care să-l aveți pentru a reflecta dumneavoastră asupra lui, care va arăta

împreunate într-unul singur, cele mai variate motive pe care le-am văzut desfășurându-se atunci când omul intră în relație cu astralul. Și dacă ceea ce am spus aplicați la acest basm ceva mai complicat, veți putea găsi firul în el aproape de la sine. Acest basm este ca o sinteză, ca un rezumat al celor mai diverse forțe care interacționează între ele.

S-a întâmplat odată – dar unde a fost? Într-adevăr, s-ar fi putut de fapt întâmpla oriunde, deci unde nu s-a întâmplat? –, că trăia un rege bătrân. Acesta avea trei fii și trei fiice. Când a venit vremea să moară, regele le-a spus celor trei fii: Dați cele trei fiice celor care vor cere mâna lor primii, pentru ca ele să nu rămână nemăritate. Aceasta este prima lecție pe care v-o dau. A doua este că nu trebuie să mergeți într-un anumit loc, și mai ales nu noaptea! Și le-a arătat acel loc sub un plop din pădure.

Când regele a murit, fiii au încercat să urmeze instrucțiunile sale. În prima seară, ceva a strigat la fereastră, cerând să-i dea o fiică de rege. Frații au făcut acest lucru și au aruncat-o pe prima soră pe fereastră. În a doua seară, ceva a strigat din nou la fereastră, cerând să-i dea o fiică de rege. Atunci frații au aruncat-o pe a doua soră pe fereastră. Și în a treia seară, iarăși ceva a strigat la fereastră, cerând să-i dea o fiică de rege, și frații au aruncat-o pe a treia soră pe fereastră. Acum erau singuri.

Dar acum erau curioși și doreau totuși să știe care este treaba cu plopul. Așa că într-o seară au ieșit și s-au așezat sub plop, au aprins un foc și au adormit. Cel mai mare trebuia să stea de pază. În timp ce mergea în lung și în lat cu sabia, s-a ivit ceva care mânca din foc, și când s-a uitat mai atent, era un dragon cu trei capete. Atunci a început să lupte cu dragonul cu trei capete. L-a înfrânt, l-a îngropat, dar nu le-a spus nimic fraților săi, iar a

doua zi dimineață au plecat acasă. În seara următoare au ieșit din nou. Au aprins din nou un foc și s-au întins lângă el. De data aceasta, al doilea frate trebuia să stea de pază. A văzut curând ceva care mânca din foc; și când s-a uitat mai atent, era un dragon cu șase capete. A început să lupte cu dragonul cu șase capete. L-a învins și l-a îngropat, dar nu a spus nimic, iar frații au crezut că nu s-a întâmplat nimic. Și au plecat acasă în dimineața următoare. În a treia seară au făcut la fel, au aprins un foc, și de data aceasta cel mai mic frate trebuia să stea de pază. Abia adormiseră ceilalți și mergea el cu sabia în lung și în lat, când a văzut ceva care mânca din foc. S-a uitat mai atent la el și a șovăit un pic, și astfel a trecut ceva timp. Apoi a început să lupte cu dragonul, care acum avea nouă capete. Dar pe când l-a învins, focul se stinsese. Acum nu voia ca frații să fie surprinși, așa că a plecat să găsească niște lumină. Atunci a văzut între crengi puțină lumină; a vrut să o ia, dar nu era suficientă. Atunci a văzut ceva luptându-se în aer și a întrebat ce era, iar ființele care se luptau au spus: „Suntem Soarele și Aurora; ne luptăm pentru zi.” – Atunci el și-a desfăcut cingătoarea cu care își legase pantalonii și cu ea a legat Soarele și Aurora împreună, astfel încât ziua să nu poată începe. Apoi a mers mai departe să obțină lumină și foc. A ajuns acolo unde, lângă un foc imens, dormeau trei uriași. El și-a luat niște foc, dar când a vrut să sară peste unul dintre uriași, a căzut ceva foc pe uriaș, astfel încât uriașul s-a trezit. L-a apucat cu mâna, l-a arătat celorlalți și a spus: „Ia uitați-vă ce țânțar am prins!” – Fiul regelui era extrem de nefericit, pentru că uriașii voiau să-l omoare. Dar înainte de asta, voiau ceva de la el și au făcut o învoială cu el. Și anume ei voiau să ia trei fiice de rege; dar acolo

erau un câine și un pui de găină, și făceau atâta tărăboi încât nu puteau ajunge acolo. Fiul regelui a promis să-i ajute, și în schimb uriașii îi dădeau drumul.

Acum a fost legat un ghem de ață, iar fiul regelui a mers mai departe cu ghemul de ață. S-a convenit că de fiecare dată când va trage de ață, unul dintre uriași va veni după el. Curând a ajuns la un râu, peste care însă nu putea trece. Frații încă dormeau în acest timp. A tras de ață – și a venit unul dintre uriași, a aruncat un trunchi de copac peste râu, și el a putut merge mai departe. Apoi a ajuns la castelul regelui, unde ar fi trebuit să fie surorile. A intrat și a ajuns într-una dintre camere. Acolo a văzut prima soră. Ea stătea culcată pe un pat de cupru și avea un ineluş de aur pe deget. El i-a scos inelul, l-a pus pe degetul său și a mers mai departe. A ajuns în a doua cameră, unde a doua soră stătea culcată pe un pat de argint și avea un ineluş de aur pe deget. El l-a scos și l-a pus pe degetul său. Apoi a ajuns în a treia cameră. Acolo, pe un pat de aur, stătea culcată a treia soră, și el și-a pus și inelul ei de aur pe degetul său. Când s-a uitat mai departe, a descoperit că era o intrare în castel cu o deschidere foarte mică. A tras de ață și a venit primul uriaș. Dar în momentul în care a vrut să treacă prin poartă și când capul său era deja trecut prin deschidere, dar corpul era încă afară, el i-a tăiat repede capul uriașului. Și a făcut tot așa cu al doilea și al treilea uriaș. Acum îi omorâse pe cei trei uriași. Și s-a întors la frații săi, după ce a dezlegat mai întâi Soarele și Aurora. Aceștia s-au uitat unul la altul și au spus: „Ah, a fost o noapte lungă!” – „Da” – a spus el –, „a fost o noapte lungă!” – și s-a dus la frații săi. Dar, așa cum făcuseră și ceilalți, nici el nu le spuse lor nimic și plecară acasă.

După ceva timp, cei trei frați au vrut să se căsătorească, iar fratele cel mai mic le-a spus celorlalți că știe unde sunt trei fiice de rege și i-a dus la acel castel. Cei trei frați s-au căsătorit – cel mai mic s-a căsătorit cu cea mai frumoasă, cea care stătuse culcată pe patul de aur. Cel mai mic era moștenitorul socrului său și, prin urmare, trebuia să trăiască într-o țară străină. Dar după ce a trecut ceva timp, a vrut să-și viziteze țara natală și să-și ia și soția cu el. Însă socrul i-a spus: Dacă pleci în călătorie, soția îți va fi răpită la graniță și poate nu o vei mai vedea niciodată! Ei au vrut totuși să plece în călătorie, și au și plecat și au luat cu ei treizeci de călăreți înarmați pentru protecție. Dar când au ajuns la graniță, soția a fost răpită ca de o putere necunoscută. El s-a întors și l-a întrebat pe socrul său cum și unde și-ar putea regăsi soția. Socrul i-a spus: Dacă este să o găsești, o poți găsi doar în Țara albă. Așa că el a pornit acum în călătorie pentru a-și regăsi soția. Dar nu știa deloc ce drum duce spre Țara albă.

A ajuns mai întâi la un castel și a vrut să întrebe acolo unde este drumul spre Țara albă. Când a intrat în castel, a văzut-o pe doamna castelului șezând acolo și a văzut că ea era una dintre surorile sale, pe care frații o aruncaseră pe fereastră. Și a întrebat de soțul ei. Acesta a fost chemat. Era un dragon cu patru capete – și a fost întrebat despre drumul spre Țara albă. Dragonul cu patru capete a spus că nu știe unde este Țara albă; dar că poate știu animalele. Animalele au fost chemate, dar niciuna din ele nu știa drumul spre Țara albă. Fiul regelui a mers așadar mai departe și a ajuns la un al doilea castel. Acolo a găsit-o pe a doua dintre surorile sale, pe care frații o dăduseră. A întrebat de soțul ei. Acesta a fost chemat – era un dragon cu opt

capete. Dar nici el nu știa nimic despre o Țară albă. Poate, a spus el, știi animalele. Animalele au fost iarăși chemate, dar niciuna nu cunoștea drumul spre Țara albă, și fiul regelui a trebuit să meargă mai departe. După o vreme, a ajuns la un al treilea castel. Când a intrat, a găsit-o pe a treia dintre surorile sale acolo. I-a spus ce vrea – ea i-a răspuns foarte tristă. Soțul a fost chemat, era un dragon cu douăsprezece capete. A fost întrebata despre Țara albă, dar a spus că nu știe, dar poate știe una dintre animalele sale. Animalele au fost așadar chemate, dar niciuna dintre ele nu cunoștea Țara albă. La urmă de tot, a venit un lup șchiop. Acesta a spus: „Da, am intrat odată într-o țară, acolo am fost rănit, astfel încât acum sunt șchiop. Știi Țara albă, din păcate, o știi!” – Atunci fiul regelui a spus: „Vreau să fiu condus acolo!” – Dar lupul nu a vrut, nici dacă i s-ar fi promis turme întregi de oi. Dar în cele din urmă a fost de acord să-l conducă pe fiul regelui atât de departe încât să poată vedea Țara albă de pe un munte. Apoi au și ajuns pe acel munte, și acolo lupul șchiop l-a părăsit.

Acolo, fiul regelui a dat peste un izvor. A băut din el și s-a simțit minunat de revigorat de apă. Apoi s-a apropiat o femeie, pe care a recunoscut-o imediat ca fiind soția sa răpită. Și ea, care de asemenea l-a recunoscut imediat, i-a spus: „Nu mă poți recâștiga; pentru că dacă ai face-o, vrăjitorul care mă are acum aici ca soție m-ar lua imediat înapoi pe calul său magic. Acesta poate zbura prin aer la fel de repede ca gândul!” – Atunci fiul regelui a spus: „Bine, dar ce să facem atunci?” – Și ea a răspuns: „Există un mijloc, și aceasta este: trebuie să avem un cal mai iute. Te duci la bătrâna care locuiește la hotarul țării. Te tocmești la ea ca argat. Ea îți va da lucruri grele de făcut, dar tu

îți vei da repede seama cum le poți birui; și vei cere ca plată cel mai tânăr mînz și o șa și îi vei spune bătrânei: cea care zace acolo pe pămînt și este plină de găinaț –, și ca al treilea lucru vei cere un frâu foarte vechi!”

Cu această instruire, fiul regelui a plecat și a ajuns la un pârâu. Pe când se odihnea acolo, a văzut un pește zăcînd pe malul pârâului. Peștele l-a rugat: „Ia-mă și aruncă-mă înapoi în apă, îmi vei face un mare bine!” – El a făcut-o – dar pe când era gata să o facă, peștișorul i-a dat un fluier și i-a spus: „Dacă ai nevoie de ceva, ia doar fluierul și fluiera, și îți voi face un serviciu!” – El a luat fluierul și a mers mai departe. După un timp, a întîlnit o furnică, care era urmărită de dușmanul ei, un păianjen. El a eliberat-o, iar furnica i-a dat pentru aceasta un fluier și i-a spus că dacă va fi vreodată în nevoie și va fluiera, va primi ajutor. El a luat fluierul și a mers mai departe. A găsit curînd o vulpe. Era rănită și avea o săgeată de argint înfiptă-n ea; și vulpea i-a spus: „Dacă îmi vei scoate săgeata și îmi vei da niște buruiană de untișor pentru rana mea, vei fi ajutat într-o situație dificilă!” – Fiul regelui a făcut-o, iar vulpea i-a dat și ea un fluier. Cu aceste trei fluiere, fiul regelui s-a dus la bătrîna de la hotarul țării. I-a spus că vrea să se tocmească la ea ca argat. Poți face asta, a spus ea, dar slujba la mine este foarte grea; pînă acum nimeni nu a reușit să-i facă față.” – Și cu aceasta l-a dus pe cîmp. Acolo erau spînzurați nouăzeci și nouă de oameni. Bătrîna a spus: „Aceștia sunt toți cei care s-au tocmit la mine ca argați, dar nu este niciunul care să biruie slujba la mine. Așa că, dacă ai chef și nu biruiești, vei fi al o sutălea!” – Dar el totuși s-a tocmit la ea pentru un an, dar în acel ținut anul are doar trei zile.

În prima zi, bătrâna i-a gătit o supă de vis și apoi l-a trimis cu trei cai. Dar el băuse supa de vis și, prin urmare, a adormit curând, iar când s-a trezit – cei trei cai dispăruseră. S-a gândit la fluier, a scos primul fluier și a fluierat. Era acolo în acel loc un fel de izvor. Atunci au venit înotând trei peștișori de aur, și când el i-a atins, s-au transformat în cei trei cai. Și atunci el adus caii înapoi bătrânei. Ea însăși transformase caii în pești de aur. Când l-a văzut cu caii, ea i-a ocărât și s-a zvârcolit de furie.

A doua zi, bătrâna i-a gătit din nou o supă de vis și apoi l-a trimis cu caii. El a adormit din nou din cauza supei de vis, iar când s-a trezit, caii dispăruseră. Atunci a fluierat din al doilea fluier și în acel moment au apărut trei furnici de aur. Când le-a atins, erau din nou în cei trei cai ai săi, pe care i-a adus înapoi bătrânei. Atunci bătrâna s-a înfuriat și mai tare, pentru că ea însăși preschimbase prin vrajă caii în furnici de aur, și a ocărât și mai mult caii. Dar fiul regelui a fost salvat.

În a treia zi, bătrâna și-a spus: Acum trebuie să fac lucrurile și mai iscusit! I-a gătit din nou o supă de vis și l-a trimis cu caii. Când el a adormit din cauza supei de vis, ea a transformat caii în trei ouă de aur și le-a dirijat sub scaunul ei – și s-a așezat deasupra. Fiul regelui s-a trezit, caii dispăruseră, și atunci a fluierat din al treilea fluier, și – acum gândiți-vă cât de dibaci funcționează lucrurile –, acum a venit vulpea. Vulpea a spus: „De data aceasta, chestiunea este ceva mai dificilă, dar o vom face. Mă voi duce la curtea găinilor și voi scoate un urlet puternic acolo. Atunci bătrâna va sări afară, și în acest timp tu vei atinge cele trei ouă de aur de sub scaunul ei; și când le vei atinge se vor transforma.” – Și așa s-a întâmplat. Vulpea s-a dus la curtea găinilor, a scos un urlet puternic acolo, bătrâna a sărit

afară, a fugit, fiul regelui a atins ouăle de aur, și când bătrâna s-a întors, cei trei cai erau acolo. Acum bătrâna nu a mai avut ce să facă decât să-l întrebe pe fiul regelui: „Ce vrei ca plată?” – Ea credea că va dori ceva foarte special. Atunci el a spus: „Vreau doar mînzul care s-a născut astă-noapte, șaua de acolo de pe pămînt, care este acoperită cu găinaț, și un frâu vechi.” – A primit toate acestea. Calul era încă mic. A trebuit să-l care în spate. Când a venit seara, căluțul a spus: Acum tu poți dormi o vreme; eu voi merge la un izvor să beau apă. Dimineața s-a întors. În a doua zi, putea deja să alerge cu o viteză uriașă. În a doua noapte s-a întîmplat la fel ca în prima. Și în a treia zi l-a dus la locul unde era ținută soția sa. Soția a fost așezată pe căluț, și – acesta este acum un detaliu care, pentru oricine cunoaște chestiunea, este atât de profund doveditor pentru originea ocultă a basmului – acum fiul regelui a spus: „Cu ce viteză vom zbura acum prin aer?” – Și soția a răspuns: „Cu viteza gândului.” – Când deținătorul nelegitim al soției a observat acest lucru, s-a urcat și el pe calul său magic pentru a goni după ei. Atunci calul l-a întrebat: „Cu ce viteză vom zbura acum prin aer?” – Și el a spus: „Cu viteza voinței sau a gândului!” – A zburat după ei, s-a apropiat din ce în ce mai mult, și când era deja foarte aproape, calul i-a spus celui care zbura în față să aștepte. „Voi aștepta doar când vei fi foarte aproape” – a fost răspunsul. În acel moment, celălalt cal s-a ridicat și l-a aruncat pe hoț, s-a unit cu primul cal și regina a fost eliberată. Acum fiul regelui a putut să se întoarcă cu soția sa și au trăit mai departe în țara lor. Și dacă întîmplarea nu a pierit, ei încă trăiesc și astăzi.

Acesta este acum un basm diferit, ceva mai complicat, care conține cele mai diverse elemente. Până când vom putea spune

mai multe despre tălmăcirea acestui basm, să-l lăsăm să treacă prin sufletul nostru, pentru a descifra singuri diferitele elemente care se armonizează între ele în mod minunat în acest basm. Desigur, ceea ce a fost adăugat prin tradiție greșită va trebui eliminat. Dar dacă îl priviți după principiul descris astăzi, veți putea găsi firul pentru tot ceea ce apare aici: motivul dragonului, motivul celor trei surori care sunt aruncate afară, motivul biruirii dragonilor la foc, motivul inteligenței, motivul căsătoriei sufletului rațiunii cu lumea exterioară; acum din nou într-un mod unic motivul inteligenței forțelor magice mai fine. Apoi apare într-un mod remarcabil Nemesis, Karma, prin faptul că fiul regelui se întâlnește din nou cu surorile sale: natura lor superioară de soră și-au aruncat-o afară cei trei frați, de aceea uciderea dragonilor la foc și așa mai departe.

Astfel de narațiuni sub formă de basm sunt experiențe ale oamenilor din popor care se află în astfel de stări intermediare. Tot așa, marile mituri ale zeilor popoarelor sunt reprezentări a ceea ce inițiații trăiesc pe planul astral și pe planurile superioare. Basmelor se raportează la marile mituri ale popoarelor astfel: Marile mituri ale popoarelor le putem dezvălui dacă luăm ca bază marile relații cuprinzătoare ale Cosmosului, iar basmele le dezvăluim dacă luăm în considerare tainele existente în popor. Totul în basm apare astfel încât variatele întâmplări și imagini nu sunt altceva decât repovestiri ale experiențelor astrale. Astfel de experiențe astrale au avut toți oamenii într-o anumită epocă străveche. Apoi au devenit din ce în ce mai rare. Unii oameni le-au povestit altora, iar ceilalți le-au preluat, și astfel basmele au călătorit dintr-o regiune în alta. Au apărut în cele mai diverse limbi, și noi observăm asemănarea

tezaurului de basme din întreaga lume, atunci când putem scoate la iveală experiențele astrale care stau la baza lor.

Cine astăzi, ca om cu o înțelegere fină, subtilă, călătorește prin lume, poate încă găsi ultimele rămășițe ale clarvederii atavice. Ici și colo îi iese în cale cineva care îi povestește ce a văzut el ca experiențe proprii în lumea astrală. Un astfel de om, care călătorește prin țări, poate auzi basme de la cei care mai au o idee despre adevărata realitate. Așa au fost înregistrate basmele din cărțile noastre. Așa au cules frații Grimm basmele. Așa le-au cules și alții, care de cele mai multe ori nu erau ei înșiși clarvăzători, ci au primit basmele la a treia, a patra, a cincea mână, uneori chiar la a zecea mână, astfel încât le întâlneau într-o formă deformată în multe feluri. Dar vremea când oamenii mai aveau legătura lor intimă cu lumea spirituală, așa cum a fost caracterizat acum, se apropia de amurg. Din ce în ce mai mult oamenii se retrag din această lume spirituală. Clarvederea atavică devine din ce în ce mai rară, cel puțin cea care poate fi desemnată ca fiind sănătoasă, iar adevărata clarvedere va fi din ce în ce mai mult doar ceea ce îi poate fi acordat omului prin școlire. Și despre ceea ce oamenii au văzut în vremurile vechi, majoritatea oamenilor care mai știu ceva despre aceste lucruri, vor putea spune într-un anumit viitor: „A fost odată, când bătrânii povesteau asta sau asta din experiențele lor astrale. Dar unde era? Ar fi putut de fapt să fie pretutindeni.” – Dar astăzi găsești foarte rar pe cineva care să spună acest lucru dintr-o sursă reală. Și despre experiențele din basme se va putea spune: „Ele s-au întâmplat odată – și dacă nu au murit aceste experiențe din basme, atunci ele mai trăiesc și astăzi.” Dar

pentru majoritatea oamenilor, care lăuntric sunt încălciți cu planul fizic, ele au murit de mult.